

מרץ 2015

האגודה הישראלית ללימודי יפן - עלון מס' 11

חודש פברואר הביא עימו את ה"סטסובון" (Setsubun), יום המסמל את חילופה של העונה ותחילתו הרשמית של האביב על פי לוח השנה היפני. ביום זה ניתן לשמוע את המשפט "שדים החוצה, מזל טוב פנימה", תוך זריקת פולי סויה לגירוש הרוחות הרעות.

כדי שגם אנחנו נתחיל את האביב ברוח טובה, איל"י מביאה לכם מידע על תערוכות חדשות והרצאות מעניינות בנושא יפן. וברוח אביבית זו, אנו מתכבדים להכריז על בחירות לאגודה! אנו קוראים לחברי/ות איל"י להציג את עצמם או מועמדים מטעמם לתפקידים נבחרים באגודה עוד החודש!

וכפי שכולם היו נרגשים ונמרצים לאחרונה לקראת מרתון טוקיו, אנו מקווים שגם קוראינו נרגשים לקראת תחילתו של הסמסטר החדש. כדי לקבל מרץ נפתח את העלון בכתבה על הכדורגל היפני מאת איתי מקובר, סטודנט לתואר שני באוניברסיטת אוסאקה.

בברכת סמסטר פורה ומוצלח,

צוות IAJS NEWS

iajsnews@gmail.com

מרתון טוקיו שהתקיים ב- 22 בפברואר
(מתוך האתר *The Japan Times*)

זה לא רק ספורט – כדורגל יפני

איתי מקובר, אוניברסיטת אוסאקה

אחת הדרמות הגדולות ביותר בכדורגל העולמי בשנת-2014 התרחשה ביפן. בסופה של עונה מותחת ומלאת תהפוכות "גמבה אוסאקה" (Gamba Osaka), הקבוצה שרק לפני שנתיים עלתה מהליגה השנייה זכתה בתואר משולש; אליפות, גביע הליגה וגביע הקיסר. חגיגת האוהדים נמשכה אל תוך הלילה (וכן קיים גם מנהג של קפיצה אל מימי נהר הדוטונבורי, Dotonburi, אשר חוצה את העיר, כאקט של שמחה), אך לא לפני שדאגו להביע את הערכתם לשחקנים במחיאיות כפיים מתוזמנות, לנקות את רחבת המושבים מאביזרי העידוד ולהשליך את האשפה באופן יפני מאוד, ממוינת לפחי המחזור.

ההישג המרשים של קבוצת גמבה אוסאקה מאיר את ההצלחה העצומה של הכדורגל ביפן – ענף אשר עד לפני כמה עשורים כמעט ולא היה קיים אך היום שני רק לבייסבול כספורט הפופולארי ביותר במדינה. עובדה מדהימה בהתחשב בכך שרק תשע שנים לפני כן נוסד הכדורגל לראשונה כענף ספורט מקצועני. למעשה, עד משחקי גביע העולם ב-2002 שהתארחו ביפן/קוריאה, מרוצי סוסים, מרוצים מוטוריים, טניס, סומו וכמובן בייסבול היו פופולאריים יותר מכדורגל.

אולם בשני העשורים האחרונים, נבחרת הכדורגל היפנית (נבחרות הגברים והנשים) שולטת ללא עוררין בטורנירים המתקיימים באסיה ומעפילה באופן קבוע למונדיאל. גם אלה אשר לא מתעניינים בכדורגל או בכלל בספורט, לא יכולים להישאר אדישים ליעילות היפנית בלאמץ השפעות חיצוניות ולהפכן לסיפור הצלחה.

ענף הספורט הוותיק והפופולארי ביותר ביפן הוא הבייסבול, ומאות אלפי יפנים נוהרים מידי שבוע למגרשים לצפות בחבטות ובהקפות של השחקנים על המגרש. הבייסבול הגיע ליפן מארה"ב בסוף המאה ה-19 והמשיך להיות פופולארי גם בזמן הקרבות הסוערים ביותר בין יפן לארה"ב במלחמת העולם השנייה. בשנות ה-80, בזמן שהכלכלה היפנית שגשגה, קבוצות הבייסבול היפניות רכשו שחקנים אמריקאים מובילים שישחקו בשורותיהן.

אוהדי גמבה בפעולה

הכדורגל, לעומת זאת, נכנס ליפן כבר במאה ה-19 בהשפעה בריטית והתאחדות הכדורגל היפנית, ה-JFA נוסדה ב-1921 אולם הכדורגל כענף ספורט מקצועני נוסד רק ב-1993 עם הקמתה של הליגה המקצוענית, ה-J-League. ליגת העל היפנית נקראת J1 והליגה השנייה נקראת J2. הליגה השלישית J3, הינה ליגה חצי מקצוענית ומתחתיה ישנן ליגות חובבים אזרחיות. העונה מתחילה בתחילת מרץ, כחודש לפני פריחת הדובדבן, ומסתיימת בתחילת דצמבר בשיאה של השלכת היפנית המרהיבה.

פקידי ממשלה וראשי התאחדות הכדורגל היפנית ראו בספורט בראש ובראשונה ככלי חברתי לבניית קהילה. ייסודו של הכדורגל כענף ספורט מקצועני התרחש בשנים בהן הכלכלה היפנית דשדשה במקום ובזמן שבעיות חברתיות חדשות החלו לבעבע. התפוצצות הבועה הכלכלית בסוף שנות השמונים הכניסה את הכלכלה היפנית למשבר, הביטחון התעסוקתי ירד, הקהילות באזורים הכפריים הידלדלו עקב מעבר של צעירים לערים הגדולות, ותחושה של ניכור החלה לפשוט באזורים שונים ביפן. הכדורגל נראה אז כאחד הפתרונות להמריץ את החברה האזרחית.

קבוצות הכדורגל היפני שעברו לשלב המקצועני נדרשו תחילה להוסיף לשמן את שם העיר בכדי ליצור זיקה מקומית ולא רק את שם החברה שתמכה בהן. וכך לדוגמא; "מצושיטה אלקטריקס" הפכה ל"גמבה אוסאקה" ו"תעשיות מיצובישי" נקראה מעתה "אוראוה רד דיאמונדס" (URAWA RED DIAMONDS). בנוסף נדרשו הקבוצות לתרום לפרויקטים חברתיים בקהילות המקומיות, כגון חניכת קבוצות ילדים ונוער, ימי ספורט קהילתיים והשתתפות שחקני הקבוצה באירועים מקומיים.

במקביל, בכדי להגביר את האטרקטיביות של הליגה, הוצעו חוזי עתק לכוכבים אירופאים ודרום אמריקאים מפורסמים שהיו לקראת פרישה, וכך הגיעו ל J-LEAGUE שמות גדולים כמו: זיקו הברזילאי האגדי (שלימים אף מונה למאמן נבחרת יפן) ו-ארסן וונגר, המאמן הצרפתי הלא פחות אגדי. פרויקט הטמעת הכדורגל בקהילה והפיכתו לענף ספורט פופולרי הוכתר בהצלחה לא רק בשל ששת מיליון הצופים שפקדו את האצטדיונים ב-1995, ובשל העובדה כי למעלה מחמישים אחוז מהאוהדים במגרשים הן נשים, אלא בעיקר בגלל שעד היום, חוצותיהם של האצטדיונים ביום של משחק נראים כמו הפנינג ענק; אלפי משפחות וקבוצות של חברים אוכלים יחדיו, שותים ונהנים מאירוע חברתי נעים.

פיקניק ביום המשחק. משפחות עם ילדים, תלמידי תיכון ואנשים שסתם באים לבלות את אחה"צ במגרש

זוהי לא הסיבה הבלעדית בגינה הפך הכדורגל לספורט השני הכי אהוד ביפן בתקופה כה קצרה. רמת הספורטיביות השתפרה וכך גם רמת התחרותיות והעניין שהכדורגל מספק. באוסאקה ישנן שתי קבוצות בליגה הראשונה, גמבה ויריבתה העירונית השנואה, סרזו. האחרונה מפורסמת יותר בשל העובדה שדייגו פורלאן הכוכב האורוגואיי הבינ"ל חתם בשורותיה. גמבה עלתה בשנה שעברה בחזרה ל-J1 (הליגה הראשונה) עם ציפיות צנועות יותר מאלו של יריבתה העירונית, אחרי שבילתה עונה בליגת המשנה. את העונה הזו גמבה פתחה בצורה חלשה ודשדשה במרכז הטבלה. בארבעה עשר המחזורים הראשונים השיגה ארבעה ניצחונות בלבד. סרזו המחוזקת בפורלאן דווקא פתחה את העונה היטב, אולם התלכיד לא עבד, פורלאן לא ממש הצליח להסתגל לשיטה היפנית בה הקבוצה חשובה יותר מכל שחקן, טוב ככל שיהיה, ובסיומה של העונה סרזו ירדה לליגה השנייה.

מקרי אלימות וביטויים של גזענות עדיין נדירים באולמות הכדורגל ביפן. במאי 2008 התרחשה קטטה אלימה בין שני מחנות אולטרס של קבוצות יריבות (אוראוה רד'ס שמייצגת את מחוז סאיטמה במזרח יפן וגמבה אוסאקה). הפרשה הכתה גלים בעיתונות והקבוצות נקנסו בחומרה רבה. מאורע שני התרחש מוקדם יותר השנה כאשר חברים בארגון האולטרס של הרד'ס תלו באצטדיון כרזה שעליה נכתב "Japanese Only". הדעה הרווחת היא כי בכך האוהדים התכוונו להביע חוסר סובלנות כלפי זרים באצטדיון. גם פרשה זו זכתה לגינויים מקיר לקיר ונשיא הקבוצה, מיטסונורי פוג'יגוצ', התנצל בפומבי. ארגון האולטרס של הקבוצה פורק לבסוף.

הבאנר JAPANESE ONLY
במרץ של השנה שעברה

אוראוה פתחה מצוין את העונה עם חמישה עשר ניצחונות, ארבעה הפסדים וחמש תוצאות תיקו בעשרים וארבעה המחזורים הראשונים. האליפות הייתה מובטחת להם אם רק יסיימו בתיקו במחזור האחרון, אולם, כפי שלעיתים קורה בכדורגל, הם כשלו וצלחת האליפות עברה לאוסאקה. התמונות ששודרו בטלוויזיה היפנית באותו אחה"צ של יום שבת הסגירו את כל הסיפור: המסך המפוצל הראה את שחקני אוראוה ההמומים ישובים על הדשא כשחלקם בוכים בעוד אצטדיון הבית של גמבה אוסאקה בטוקושימה נראה כאילו הוחלט להעתיק את הקרנבל הברזילאי ליפן.

לסיום, למטיילים ביפן אני ממליץ לבקר במשחק כדורגל. זוהי לא רק חוויה מהנה אלא גם עשויה לחשוף טפח חדש ומעניין בחברה היפנית. Ganbare Osaka!

איתי מקובר בוגר החוג ללימודי אסיה באוניברסיטה העברית, כיום תלמיד לתואר שני באוניברסיטת אוסאקה. אוהד שרוף של גמבה אוסאקה שחוקר את קהילת אוהדי הקבוצה.

בחירות למוסדות האגודה הישראלית ללימודי יפן

חברי וחברות איל"י היקרים/ות

אנו מתכבדים להכריז על בחירות לועד המנהל של איל"י, הועדה האקדמית ונשיא הכבוד, אשר יתקיימו ביום ג', **12 במאי 2015**, במהלך הכנס הדו-שנתי השלישי של האגודה באוניברסיטת תל אביב (11-13 במאי, 2015).

אנו קוראים לחברי/ות איל"י להציג את עצמם או מועמדים מטעמם לתפקידים הנבחרים דרך מזכירות איל"י. ניתן להגיש מועמדות עד ה- **25 במרץ 2015**.

לפרטים נוספים והגשת מועמדות נא לפנות למזכירות האגודה בכתובת: iajsoffice@gmail.com

לנוחיותכם, להלן לינק [לתקנון האגודה](#).

מה היה לנו?

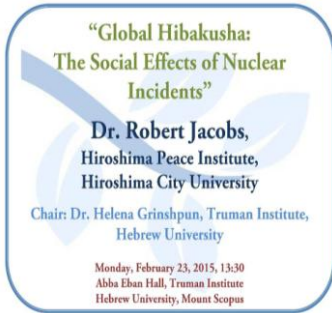
◀ **1.2.2015, הסדנה המתודולוגית החמישית של IAJS grads לתלמידי מחקר באוניברסיטת חיפה.**

◀ **7.2.2015, פתיחת תערוכות חדשות במוזיאון טיקוטין לאמנות יפנית**
למידע נוסף: <http://www.hms.org.il/Museum/tmja.asp?DBID=1&LANGID=2#>

◀ **10.2.2015, הרצאת מאת אדר` אריה קוץ במסגרת סדרת ההרצאות "שלישיפני - מפגשי עומק"**
בבית ציוני אמריקה, תל אביב:

"מסעה של הפגודה" – מסע תרבותי של אדריכלות דתית מהודו ועד יפן
למידע נוסף: http://www.explorejapan.net/lectures_workshop_h.asp

◀ **23.2.2015, הרצאה מאת דר' רוברט ג'ייקובס מאוניברסיטת הירושימה, במכון טרומן באוניברסיטה העברית:**

"Global Hibakusha: The Social Effects of Nuclear Incidents"

◀ **23-24.2.2015, כנס של הפקולטה לאומנויות באוניברסיטת תל אביב, בנושא: "על הסף": השער בין מושג, דימוי, וחומר ממשי".** הכנס כלל הרצאות בנושא מזרח אסיה מאת מרצים מובילים בתחום: פרופ' צביקה סרפר, אדר' אריה קוקן, דר' איילת זהר וגב' גליה דור. למידע נוסף: <http://www.arts.tau.ac.il/events/Motar-23-02-15>

◀ **28.2.2015, הצגת עבודותיהם של תלמידי החוג לקליגרפיה וציור סיני יפני מבית הספר "זרימת המכול" כחלק מתערוכת בית היוצר, בגלריית האגם בפארק רעננה. ניתן להגיע לצפות בעבודות עד ה-11 במרץ.**

אירועים קרובים

◀ **פתיחת תערוכה "יפן: ממלכת הדמויות".** מרכז תרבות בבית אריאלה, בשיתוף עם שגרירות יפן בישראל וקרן יפן, מציגים: יפן - ממלכה של דמויות, תערוכה של דמויות אנימה ומגנה היפניות ש"כבשו" את העולם. **התערוכה** תוצג עד ה-22 במרץ ותכלול שתי הרצאות:

15.3, 19:00 "מארץ השמש העולה לארץ ישראל - מבוא למגנה ולאנימציה יפנית". מרצים: יבגני קנטור ואורי מרקוביץ'. מאורגן בשיתוף עם אמא".

לאחר ההרצאה יוקרן הסרט:

"Crayon Shin-chan: The Storm Called: The Battle of the Warring States"

18.3, 19:30 "השורשים היהודים של המגנה". מרצה: רז גרינברג

להשתתפות בהרצאות יש להירשם מראש במרכז תרבות, בית אריאלה. הכניסה לתערוכה ולהרצאות **ללא תשלום**.

◀ **קורס מאת גב' גליה דור בנושא "תרבות יפן | גלויה, נסתרת ומלאה סתירות"**. בסדרה אקדמית זו נחקר את תרבותה מכיווני מבט ומחקר מגוונים – ההיסטוריה העתיקה וזו המודרנית, דת ומסורת, אסתטיקה, חינוך, אמנות ועוד – על מנת להתחיל לתפוס את תרבותה המורכבת והנסתרת של יפן. המפגש הראשון שכותרתו "לחיות על אדמה רועדת" יתקיים ב-5 במרץ. ניתן לקבל מידע נוסף בדוא"ל: tarbut@adama.co

◀ **5.3.2015, 10:30-21:00 כנס האביב הארוקון 2015**, בבנייני האומה בירושלים. אגודת הידידות ישראל יפן וארגון אמא"י שמחים להזמין אתכם לכנס העוסק בתחום האנימציה והקומיקס היפניים, תרבות יפן פופולרית וגיימינג (קונסולות ומשחקי לוח יפנים). למידע נוסף: [/http://harucon.org.il](http://harucon.org.il)

◀ **3.3.2015, 19:30-21:00 הרצאת מאת דר' שנית שחל פורת** במסגרת סדרת ההרצאות "שלישיפני - מפגשי עומק" בבית ציוני אמריקה, תל אביב: **"גופנפש" (גוף ונפש) - בספרות ובקולנוע היפנים**

"איפה נמצאת הנפש? האם ניתן לראות אותה בגוף? האם היא חשובה או נחית יותר מהגוף? התשובה לשאלות האלה תלויה בתרבות של השואל. התרבות היפנית מושפעת משתי הדתות הגדולות של יפן, שאחת מהן – דת השינטו, חוגגת את הפיזי כמטפיזי, והשניה – דת הבודהיזם, רואה גם בגוף וגם בנפש אשליה שגורמת סבל רב, אשליה שמוטב לוותר עליה ולבטל אותה. בהרצאה נבחן כמה ניסיונות קולנועיים וספרותיים מעניינים לתאר את הקשר בין גוף ונפש, כולל יצירות המנסות לאפיין את גיבורן רק כגוף או רק כנפש."

למידע נוסף: http://www.explorejapan.net/lectures_workshop_h.asp

◀ **8-9.3.2015, סימפוזיון בנושא: "מזרח ומערב בעת החדשה: מפגשים, קונפליקטים ודימויים"**, באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. מידע נוסף ניתן למצוא ב**תכניה** של הכנס.

◀ 25-26.3.2015, ימי עיון בנושא:

"הלילה בו האדימו השמיים ותעלות המים רתחו: שבעים שנה להפצצה על טוקיו ולהטלת פצצות האטום על הירושימה ונגסקי"

"בלילה שבין ה-9 וה-10 במארס 1945, 334 מפציצי ענק של חיל האויר האמריקני תקפו את העיר טוקיו בפצצות תבערה וגרמו לנזק אורבני חסר תקדים ולמותם של כ-100,000 איש, רובם הגדול אזרחים. היתה זו ההתקפה האוירית הגדולה ביותר על העיר במהלך המלחמה ובדיעבד גם ההתקפה הקונבציונלית הקטלנית ביותר בהיסטוריה האנושית. חמישה חודשים לאחר מכן, הטיל מטוס בודד מאותו דגם פצצת אטום על העיר הירושימה ושלושה ימים לאחר מכן פצצה דומה הוטלה גם על העיר נגסקי. שתי הפצצות גרמו אמנם לאובדן בנפש נמוך יותר מאשר זה שנגרם בטוקיו אך הובילו, כמעט באופן מיידי, לכניעת יפן .

ההפצה על העיר טוקיו, כמו גם מקומה בדרך להטלת הפצצה על הירושימה ונגסקי, לא זכתה עד כה לתשומת לב מחקרית רבה. במלאת שבעים שנה להפצצה, כנס זה נועד לציין את האירוע, לבחון את ההתפתחויות שהובילו לביצועו, לסקור את השלכותיו וקשריו להטלת פצצות האטום על הירושימה ונגסקי, לבדוק את האופן בו הפגיעה בשלוש הערים מונצחת בתרבות היפנית ומעבר לה, ולנתח את הקשריו הרחבים יותר עד עצם היום הזה."

25.3, 16:00-19:30 אודיטוריום ע"ש רפאל אנג'ל, מוזיאון טיקוטין לאמנות יפנית, חיפה

26.3, 9:00-18:00 מצפור עופר, אוניברסיטת חיפה

הציבור מוזמן - הכניסה חופשית

◀ קול קורא להשתתפות בכנס:

Third Generation: World War II Representations in Photography and Video Art

The Photography Programme of the Art History Dept. at Tel Aviv University is pleased to announce the organization of two-days conference in conjunction with the exhibition at the Tel Aviv University Art Gallery (opening: March 2015):

"Beyond Hiroshima: The Return of the Repressed Wartime Memory, Performativity and the Fictional in Contemporary Japanese Photography and Video Art."

8-9 ביוני 2015, אוניברסיטת תל-אביב.

למידע נוסף: <https://www.h-net.org/announce/show.cgi?ID=219695>

פתגם החודש:

郷に入っては郷に従え

(Gou ni itte wa gou ni shitagae)

ברומא התנהג כרומאי